

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tost/13/2018
Identifikačné číslo spisu: 9518100068
Dátum vydania rozhodnutia: 18. apríla 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9518100068.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí 18. apríla 2018 v trestnej veci obvineného S. A. a spol., pre obzvlášť závažný zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa podľa § 296 Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného O. B. proti uzneseniu senátu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 03. apríla 2018, sp. zn. BB-4 T 11/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného O. B. sa z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

Uznesením senátu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len špecializovaný trestný súd alebo prvostupňový súd) z 03. apríla 2018, sp. zn. BB-4 T 11/2018, v bode I. podľa § 72 ods. 1 písm. e/, § 79 ods. 2, § 238 ods. 3 Tr. por., z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. obvineného O. B., nar. XX.XX.XXXX v P., trvale bytom O. XXXX/XX, T. - C. F. R., t.č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici, ponecháva vo väzbe. V bode II. podľa § 72 ods. 1 písm. b/, § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. väzbu obvineného O. B. dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza. Toto uznesenie špecializovaného trestného súdu bolo doručené obvinenému O. B. a jeho obhajcovi JUDr. Michalovi Ciklaminimu, ako aj prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor), všetkým zhodne 04.04.2018. Proti tomuto uzneseniu obvinený O. B. po porade s obhajcom ihneď po jeho vyhlásení na neverejnom zasadnutí 03.04.2018 podal sťažnosť. Prokurátor sa práva podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť vzdal. Obvinený osobne 06.04.2018, ale aj prostredníctvom obhajcu túto sťažnosť odôvodnil 05.04.2018 (doručená elektronicky prvostupňovému súdu 06.04.2018). V nej uviedol, že sa plne pridržiava dôvodov uvedených na neverejnom zasadnutí prvostupňového súdu. Napadnuté uznesenie považuje za nezákonné a nedôvodné. Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu z 28.09.2017 podľa § 72 ods. 2, § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. vzatý do väzby, ktorá začala plynúť 25.09.2017 o 12.25 hod. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R. č. Rt 95/1999 pri posudzovaní dôvodov väzby môžu orgány činné v trestnom konaní prihliadať len na tie okolnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby, v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. Vzatie a držanie

obvineného vo väzbe predstavuje z pohľadu Trestného poriadku najzávažnejší zásah do ľudských práv a slobôd osoby, ktorá v súlade s princípom prezumpcie neviny, je považovaná za nevinnú, hoci dôvodné podozrivú zo spáchania trestného činu. So zreteľom na závažnosť takéhoto zásahu do života obvineného zákon striktné vymedzuje dôvody vzatia do väzby a rovnako tak ďalšieho držania obvinenej osoby vo väzbe, pričom negatívum plynúce z tohto stavu pre osobu obvineného musí byť prevažované verejným záujmom, reprezentovaným zákonnými dôvodmi. Rovnováhu medzi verejným záujmom na dočasné pozbavenie určitej osoby jej osobnej slobody v zákonom stanovených prípadoch a právom obvineného na osobnú slobodu zabezpečuje Trestný poriadok priamo tým, že trestné stíhanie vo väzobnej veci má prednosť pred trestným stíhaním v iných trestných veciach a nepriamo tým, že stanovením lehoty väzby v prípravnom konaní určuje časový rámec, v ktorom je potrebné vyšetrovanie ukončiť. Činnosť orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len OČTK) nie je v súlade s požiadavkou zakotvenou v § 2 ods. 4, § 71 ods. 1 Tr. por. a čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) v zmysle ktorého, každý kto je zatknutý ... má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Pritom poukázal aj na ustanovenie čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. Rt 95/1999 konkrétne skutočnosti, ako zákonné podmienky odôvodňujúce väzbu obvineného podľa § 71 Tr. por. musia byť preukázané nielen pri vzatí obvineného do väzby, ale musia pretrvávať počas celej väzby. Ak tieto konkrétne skutočnosti zaniknú a nie sú nahradené inými relevantnými konkrétnymi skutočnosťami, zanikne aj dôvod pre ďalšiu väzbu obvineného. Pri skúmaní podmienok preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z uznesenia o vznesení obvinenia a vykonaných dôkazov, a to výsluchov obvinených a svedkov, nie sú zistiteľné žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o tom, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Preventívna väzba musí byť odôvodnená existujúcou a preukázanou konkrétnou skutočnosťou alebo konkrétnymi skutočnosťami na záver o reálnej možnosti pokračovania trestnej činnosti. Len možnosť ďalšieho páchania trestnej činnosti nie je takouto skutočnosťou. Väzba ako ultima ratio nesmie mať sankčnú povahu a nesmie byť v rozpore s čl. 5 ods. 1 Dohovoru. Pokiaľ nie sú dané a do rozumnej miery preskúmateľné dôvody väzby alebo pokiaľ takéto dôvody neexistujú na podklade konkrétnych skutočností, nie je možné aplikovať uvalenie väzby, a to vzhľadom na význam osobnej slobody jedinca ako jedného zo základov demokratickej spoločnosti a inštitútu väzby ako výnimočného zaistovacieho opatrenia (Nález Ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 38/01 z 11.10.2001). Podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré SR ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 90/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava SR č. 460/1992 Z.z. sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd, čo platí aj vo vzťahu k Dohovoru (č. 209/1992 Z.z.). Podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru každý kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c/ tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenou zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote, alebo prepustený počas konania, prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na úkon v prípravnom konaní, resp. na pojednávanie. Keďže táto medzinárodná zmluva (ktorá je súčasťou nášho právneho poriadku) zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd je namieste preskúmať, či v tomto štádiu trestného konania je potrebné na obvineného pôsobiť preventívnou väzbou, keď obvinený nemá žiadny konkrétny dôvod konať spôsobom predpokladaným v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. Obvinený je vo väzbe od 25.09.2018 (správne 2017), keď bol do väzby vzatý sudcom pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu po tom, čo bol uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tost 28/2017, z 12.09.2017 prepustený po vykonaní takmer 5 ročnej väzby, a to za skutky, ktoré sa paralelne stíhali už v čase jeho prvého väzobného stíhania a má za to, že aj napriek závažnosti obvinenia z trestných činov, ktoré sú obvinenému kladené za vinu, je jej dĺžka neprimeraná. Podľa ÚS 34/2004 ustanovenia čl. 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy SR poskytujú tak ochranu práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj ochranu práva na prepustenie, ak je táto nezákonná. Pri skúmaní dôvodnosti väzby, ktorá trvá už dlhšiu dobu, treba vychádzať z toho, že musí jestvovať dôvodné podozrenie, že stíhaná osoba spáchala trestný čin, okrem toho musí byť daný niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 Tr. por. a napokon musí byť zrejmé, že OČTK postupujú pri trestnom stíhaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Poukázal aj na Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 47/2013, podľa ktorého ustanovenie § 76 ods. 6 Tr. por. upravujúce celkovú dĺžku trvania

väzby nemožno vykladať tak, že OČTK a následne všeobecné súdy sú oprávnené držať obvineného pre každý z trestných činov, z ktorých je obvinený, samostatne, či izolovane, a to po maximálnu dobu. Obvinený osobne okrem toho uviedol aj to, že nesúhlasí s rozhodnutím o predĺžení jeho väzby a to po tom, čo vzniesol námietku zaujatosti (o ktorej najvyšší súd rozhodol osobitným uznesením z 18.04.2018 pod sp. zn. 6 Tost 12/2018) s poukazom na Nález Ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 33182017-15, zo 14. júna 2017. Dôvody väzby tu neexistujú, samotné rozhodnutie je nedôvodné a nezákonné. Navrhuje v zmysle § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušiť napadnuté uznesenie a rozhodnúť o jeho prepustení z väzby na slobodu, alternatívne prijať nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Špecializovaný trestný súd spis, sp. zn. BB-4 T 11/2018, spolu so sťažnosťou obvineného O. B. predložil 06.04.2018 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo sťažnostný súd). Najvyšší súd na podklade sťažnosti v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal napadnuté uznesenie a zistil, že sťažnosť je prípustná, podala ju oprávnená osoba, táto však nie je dôvodná. Sťažnostný súd zo spisového materiálu zistil, že na obvineného O. B. a ďalších 6 obžalovaných bola dňa 22. marca 2018 podaná obžaloba Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v bode 4/ pre spolupáchateľstvo k trestnému činu vraždy podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. f/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 129/1998 Z.z., v bode 5/ pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák. v súbehu s obzvlášť závažným zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 4 písm. a/, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák., v bode 7/ pre spolupáchateľstvo k trestnému činu vraždy podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c/, písm. f/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z.z. a v bode 9/ pre spolupáchateľstvo k trestnému činu vraždy podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/, písm. h/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z.z., na tom skutkovom základe ako je to uvedené v obžalobe a tiež v napadnutom uznesení. Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že obvinený O. B. vo výpovedi z 28.09.2017 pred rozhodnutím o návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby namietol zaujatosť sudcu pre prípravné konanie JUDr. Jána Hrubalu a tiež všetkých sudcov špecializovaného trestného súdu s poukazom na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 To 6/2016, z 31.01.2017 a sp. zn. 4 To 2/2017, zo 07.07.2017 týkajúce sa odvolania v trestnej veci obžalovaného S. A. a spol., ktorým boli zrušené rozsudky špecializovaného trestného súdu z 30.03.2016 a 20.04.2017 oba pod sp. zn. BB-3 T 32/2014. Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu z 28.09.2017, sp. zn. 2 Tp 26/2017, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 09.10.2017, sp. zn. 3 Tost 34/2017, bolo podľa § 32 ods. 3 Tr. por. rozhodnuté, že vo veci návrhu na vzatie do väzby obvineného O. B. konajúci sudca pre prípravné konanie JUDr. Ján Hrubala nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu z 28.09.2017, sp. zn. 2 Tp 26/2017, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 09.10.2017, sp. zn. 3 Tost 35/2017, podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. bol obvinený O. B. vzatý do väzby, ktorá začala plynúť 25. septembra 2017 o 12,25 hod. a bude sa vykonávať v ÚVV Banská Bystrica. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/, ods. 2 Tr. por. väzba obvineného O. B. dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným sa nenahrádza. Po podaní obžaloby uvedenej vyššie, senát špecializovaného trestného súdu na neverejnom zasadnutí 03.04.2018 rozhodoval o ďalšom trvaní väzby obvineného v prítomnosti obhajcu, prokurátora a obvineného. Obvinený O. B., ktorý využil právo nevypovedať, avšak uviedol, že trvá na skôr už podanej námietke zaujatosti proti všetkým sudcom špecializovaného trestného súdu. Ohľadne tejto námietky zaujatosti senát, ktorý bol elektronicky určený na prejednanie a rozhodnutie tejto veci, teda zákonným spôsobom, rozhodol uznesením z 03.04.2018, sp. zn. BB-4 T 11/2018, podľa § 32 ods. 3 Tr. por. tak, že predseda senátu JUDr. Oldřich Kozlík a členovia senátu JUDr. Igor Králik a JUDr. Peter Pulman nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-4 T 11/2018. Proti tomuto uzneseniu si sťažnosť podal osobne obvinený 06.04.2018 a tiež prostredníctvom obhajcu, o ktorej bolo rozhodnuté samostatným uznesením pod sp. zn. 6 Tost 12/2018, z 18.04.2018 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Na tomto neverejnom zasadnutí 03.04.2018 senát po vyjadrení obvineného (viď vyššie) a po konečných návrhoch prokurátora, obhajcu a obvineného rozhodol uznesením pod sp. zn. BB-4 T 11/2018, tak, ako je to už vyššie uvedené. Sťažnostný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že senát

prvostupňového súdu pred prejednaním a rozhodnutím o tom, či aj po podaní obžaloby u obvineného O. B. trvajú, alebo netrvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., postupoval zákonným spôsobom. Rešpektoval pritom ustanovenie § 76 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 písm. c/, ods. 7 písm. c/, § 238 ods. 3, § 302 ods. 1, ods. 2, § 304 ods. 2 Tr. por. V prípravnom konaní trvala väzba obvineného od 25.09.2017 do 22.03.2018, teda necelých 6 mesiacov. Jej sedemmesačná lehota by uplynula 25.04.2018, obžaloba bola však podaná viac ako 20 dní pred jej skončením. Obvinený bol pred rozhodnutím o ďalšom trvaní väzby vypočutý v prítomnosti obhajcu a po rozhodnutí o nevyhlásení zákonného senátu z vykonávania úkonov v jeho trestnej veci. Na tieto skutočnosti podrobne poukázal aj senát prvostupňového súdu. Dôkazy založené v spise, ktoré sú rozvedené v obžalobe a na ktoré poukázal senát v napadnutom rozhodnutí o trvaní väzby, v dostatočnom rozsahu nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bola podaná obžaloba na obvineného O. B., boli spáchané, majú znaky trestných činov a sú dôvody na podozrenie, že tieto skutky spáchal obvinený. Prvostupňový súd výstižne pritom konštatoval, že naďalej existuje podozrenie zo spáchania stíhaných skutkov, ktorými mali spáchať závažné trestné činy, resp. ak existuje logickými úvahami podložená dôvodnosť podozrenia a pristúpi k tomu niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 Tr. por., orgány činné v trestnom konaní a súdy sú trestné stíhanie povinné viesť väzobne. Pritom poukázal na to, že ohľadne skutku pod bodom 4/ obžaloby je obvinený O. B. usvedčovaný svedeckými výpoveďami O. A. C. R. a D. M., ohľadne skutku pod bodom 5/ obžaloby je usvedčovaný svedeckými výpoveďami D. M., D. T. a C. R., zo skutku pod bodom 7/ obžaloby ho priamo usvedčujú osoby, ktoré sa na spáchaní tohto skutku tiež zúčastnili a ohľadne skutku pod bodom 9/ obžaloby je usvedčovaný výpoveďami D. T., D. M. a (obvineného) L.. Ďalšie skutočnosti budú predmetom ďalšieho dokazovania pred súdom. Z uvedenými skutočnosťami sa stotožnil aj sťažnostný súd. Správne senát súdu I. stupňa konštatoval, že dôvody väzby u obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. sú prítomné aj v tomto štádiu trestného konania. K tomu súd I. stupňa uviedol aj to, že obvinený O. B. je neprávoplatne odsúdený k výnimočnému trestu odňatia slobody v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-3 T 32/2014. Ďalej je trestne stíhaný uznesením vyšetrovateľa expozitúry Bratislava, Národnej protizločineckej jednotky, Národnej kriminálnej agentúry Prezídia PZ z 30. septembra 2016 pod ČVS: PPZ-595/NKA-PZ-BA-2013 pre skutok kvalifikovaný ako spolupáchateľstvo k trestnému činu vraždy podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z. z. (usmrtenie poškodeného R. B.). Obvinený zabezpečoval úkryty, kde sa schovávali páchatelia po spáchaní trestných činov a v minulosti sa dlhodobo zdržiaval v Českej republike, kde má rodinu a tiež sa zdržiaval v Rakúsku, kde pracoval. Tieto skutočnosti odôvodňujú záver, že ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, a to najmä preto, že mu hrozí vysoký trest, resp. trest výnimočný. Hrozí aj obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, pretože tejto sa mal dopúšťať v minulosti opakovane. Nešlo teda o ojedinelé vybočenie z riadneho života, čo potvrdzuje aj záver znaleckého dokazovania. Uvedené preukazuje existenciu trvania dôvodov väzby aj v tomto štádiu trestného konania, ako je to ustálené už predchádzajúcimi uzneseniami, ako je na to poukázané vyššie. Adekvátne senát súdu prvého stupňa reagoval aj na alternatívny návrh obhajoby, nahradiť ďalšie trvanie väzby u obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka s poukazom na § 80 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého takáto náhrada je možná len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Vzhľadom na charakter páchania trestnej činnosti výnimočné okolnosti prípadu zistené neboli. Obvinenému už boli uložené obmedzenia a povinnosti v inej trestnej veci, ohľadom ktorých bolo zistené, že dohľad probačného a mediačného úradníka neprebíhal tak, ako mal, lebo obvinený sa v ňom dopustil bezpečnostného incidentu. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že sťažnosť obvineného O. B. ako nedôvodnú podľa § X93 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

